

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-6899/2013. számú ügyben**

Előadó: Dr. Fogarassy Edit

Az eljárás megindulása

A Balassagyarmati Fegyház és Börtönben fogva tartott panaszos sérelmezte, hogy a fogvatartottakat foglalkoztató Ipoly Cipőgyár Kft.¹ üzemében, ahol a ragasztást végzi, nem működik az elszívó berendezés. A nyelöcsövét marja a ragasztóanyag, a mellkasa folyamatosan fáj, köhög, és kéthetente kopaszra kell vágatni a haját, mert tele van ragasztóanyaggal. A problémát több esetben jelezték az üzem vezetőjének, a balesetvédelmi felügyelőnek és a művezetőknek is. Az ügy előzményeként meg kell említeni, hogy 2005-ben már fordult az ombudsmani hivatalhoz egy másik panaszos is, aki ugyancsak a cipőgyári munkavégzés körülményeit sérelmezte. Megírta, hogy az üzemben az egészségre ártalmas, veszélyes ragasztóanyagok helyi elszívása nem megoldott, a megfelelő szellőzést biztosító axiál-ventillátorok télen nem működnek, és jó időben is kikapcsolják őket.²

A panasz alapján – az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Ajbt.) 20. § (1) bekezdése értelmében – vizsgálatot rendeltem el, melynek keretében megkerestem a büntetés-végrehajtás országos parancsnokát, majd a Nógrád Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szervének vezetőjét.

Az érintett alapvető jogok és rendelkezések

A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye (Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés): „Magyarország független demokratikus jogállam.”

Testi és lelki egészséghez való jog (Alaptörvény XX. cikk (1) és (2) bekezdés): „Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.” „Az (1) bekezdés szerinti jog érvényesülését Magyarország ... a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével ... segíti elő.”

A megállapított tényállás

Az ügy előzményeként szükségesnek tartom röviden ismertetni a korábbi, 2005-ös panaszügy vizsgálatának eredményeit:

Az országgyűlési biztos általános helyettesének megkeresése nyomán az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (ÁNTSZ) Nógrád Megyei Intézete 2005 júliusában közegészségügyi ellenőrzést tartott az Ipoly Cipőgyár Kft.-nél, melynek során az alábbi megállapításokat tették: Az üzemben lábbelik ragasztására használnak fel veszélyes anyagokat, melyek magyar nyelvű biztonsági adatlapjai a helyszínen megtalálhatók. A ragasztóanyagokat egyedi elszívóernyők alatt, kézzel viszik fel a dolgozók; a ragasztó elszívással rendelkező alagútban szárad ki. A központi elszívóra kötött helyi elszívóernyők alól a szennyezett levegőt a tető fölé engedik ki, az oldalfalakon levő axiálventillátorok a friss levegőt fűjják be, elszívóként nem működtethetők. A felhasználásra kerülő veszélyes anyagok napi mennyiségét az üzemben zárt szekrényben és eredeti csomagolásban tárolják, azt a művezetők adják ki. A veszélyes anyagot, illetve hulladékot külső telephelyen tárolják.³

¹ Az Ipoly Cipőgyár Kft. Balassagyarmaton működő, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdasági társaság.

² OBH 3180/2005.

³ A kft. 2003. február 27-től rendelkezik kockázat elemzési dokumentációval, amely kitér a munkakörnyezeti kóroki tényezőkre, a zajterhelésre, a légszennyezettségre és a belső megvilágításra. A kockázat-elemzést 2004-ben felülvizsgálták. Az üzemben 1991-től az ÁNTSZ Nógrád Megyei Intézetének laboratóriuma végzett vizsgálatokat. Az utolsó vizsgálat 2002. november 12-én volt, melynek során a zajterhelést, a légszennyezettséget és a megvilágítást ellenőrizték. Az elvégzett vizsgálatok a mérési mintavételi helyeken nem mutattak ÁK és CK értékben határérték-túllépést.

Az ÁNTSZ által lefolytatott részletes vizsgálat eredményeire tekintettel a kft. akkori munkaegészségügyi eljárásával, intézkedésével vagy annak hiányával összefüggésben alkotmányos jogot érintő visszásságra utaló körülményt az ombudsman nem tárt fel. Meg kell említeni ugyanakkor, hogy a panaszos azt is sérelmezte, hogy annak bizonyítása, miszerint a kft. esetlegesen nem tartja be a kötelező munkaegészségügyi előírásokat, korlátokba ütközik, mert sem az Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Felügyelőség, sem az Országos Tisztifőorvosi Hivatal és területi szerveik nem rendelkeznek ellenőrzési jogkörrel a bv. intézetek tekintetében. Aggályosnak tartotta, hogy a munkaegészségügyi, illetve közegészségügyi előírások betartását a büntetés-végrehajtás intézményeiben nem egy független szervezet, hanem kizárólag az országos parancsnok jogosult ellenőrizni. A biztos ezzel kapcsolatban megállapította, hogy az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatról szóló 1991. évi XI. törvény 2001. augusztus 12-től hatályos módosítása értelmében az ÁNTSZ a bv. szerveknél is végezhet közegészségügyi ellenőrzést. A 2. § (1) a) pontja alapján az ÁNTSZ felügyeletet gyakorol az ország közegészségügyi-járványügyi viszonyai felett. „Ennek keretében az ország egész területén – a fegyveres erők, beleértve az országban tartózkodó külföldi fegyveres erőket is, és a rendvédelmi szervek (*ide nem értve a büntetés-végrehajtási szervezetet*) tevékenységének kivételével – közegészségügyi ellenőrzést végez.”⁴ A 30/2003. (VII. 18.) IM-ESzCsM rendelet szabályozza a bv. szervek tevékenységével kapcsolatos közegészségügyi követelményeket, a közegészségügyi feladatok ellátásának, valamint az ÁNTSZ-szel való együttműködésnek a rendjét.

A munkavédelemről szóló – 2004. május 1-jétől a Tanács 89/391/EGK irányelvével összeegyeztethető szabályozást tartalmazó – 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) 9. § (3) bekezdésének felhatalmazása alapján az igazságügy-miniszter a 2/1999. (II. 1.) IM rendeletben írta elő az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés szabályait, valamint a foglalkozás-egészségügyi szolgálat létrehozását a bv. szervezetnél. A rendelet 17. §-a szerint a foglalkozás-egészségügyi szolgálat szakmai felügyeletét a területileg illetékes ÁNTSZ látja el. A munkahelyek kémiai biztonságáról szóló 25/2000. (IX. 30.) EüM-SzCsM rendelet 13. §-a szerint az ÁNTSZ ellenőrzi a rendeletben foglaltak betartását is. A hatályos jogi szabályozás tehát valóban speciális szabályokat állapít meg a bv. szervek köz- és munkaegészségügyi tevékenységének ellenőrzésére, melyet az ÁNTSZ és a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága (BVOP) Egészségügyi Főosztályának hatáskörébe utal. Az előírások betartását tehát nem kizárólag a bv. országos parancsnoka jogosult ellenőrizni, hanem – független szervként – az ÁNTSZ is, melyet együttműködési kötelezettség terhel a BVOP-val. A munkaügyi felügyelőségek valóban nem végezhetnek ellenőrzést a bv. szerveknél, a munkaegészségügyi követelmények betartását ugyanakkor az ÁNTSZ ellenőrzi.

Az újabb – jelen ügy tárgyát képező – panasz kivizsgálása érdekében először, 2013 decemberében a *büntetés-végrehajtás országos parancsnokához* fordultam, és dokumentumokkal alátámasztott tájékoztatást kértem arról, hogy milyen gyakorisággal végezik a kft.-nél a 30/2003. (VII. 18.) IM-ESzCsM rendelet 3. §-ában⁵ és a munkahelyek kémiai biztonságáról szóló 25/2000. (IX. 30.) EüM-SzCsM rendeletben foglaltak ellenőrzését; az elmúlt három évben tártak-e fel hiányosságokat az ellenőrzések során; érkezett-e hasonló panasz az Egészségügyi Főosztályra; van-e lehetősége a megyei népegészségügyi szakigazgatási szervnek be nem jelentett ellenőrzést végezni a bv. szerveknél, ha igen, sor került-e ilyenre.

⁴ A törvény címe 2007. január 1-jétől „az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről” szóló törvényre módosult. A 2. § (4) bekezdés szerint a büntetés-végrehajtás közegészségügyi feladatainak ellátásában a büntetés-végrehajtási szervezet közreműködik.

⁵ 3. § A környezet- és település-egészségügyi követelmények terén: a) a bv. szerveknél és környezetükben a talaj, a levegő és az ivóvíz tisztaságát a tevékenység nem veszélyeztetheti. d) a kémiai biztonság körébe tartozó, a veszélyes anyagokkal és készítményekkel, ideértve a veszélyes anyagok és készítmények beszerzésével, tárolásával, felhasználásával kapcsolatos eljárást is, a külön jogszabályban előírt közegészségügyi követelményeket be kell tartani.

A bv. országos parancsnokának tájékoztatása szerint a kft. rendszeresen – ötévente – végeztet munkaegészségügyi méréseket a termelő munkahelyein, ragasztó anyagok felhasználása esetén is. A csatolt mérési jegyzőkönyvek alapján a szabvány szerint vizsgált légszennyező anyag koncentrációja egyetlen esetben sem haladta meg a 25/2000. (IX. 30.) EüM-SzCsM rendeletben előírt határértéket. A legutolsó jegyzőkönyvben foglaltak szerint a fogvatartott munkahelyén is történt mérés, ahol a panaszost is nevesítették.⁶

Az országos parancsnok mindezek alapján megállapította, hogy az elítélt munkáltatója a panaszoltak tárgyában mulasztást nem követett el, további intézkedésre okot adó körülmény nem áll fenn. Közölte továbbá, hogy az elmúlt három évben az ellenőrzések során az érintett területen – a kisebb hiányosságokon kívül – rendellenesség nem merült fel, panasz nem érkezett. Az Egészségügyi Főosztályra hasonló panaszt nem nyújtottak be. A kft.-nél az elmúlt három évben az illetékes népegészségügyi szakigazgatási szerv részéről ellenőrzés nem történt. Leszögezte azt is, hogy a bv. szervek területén a megyei kormányhivatalok népegészségügyi szakigazgatási szervei *végezhetnek be nem jelentett ellenőrzéseket*.

A csatolt dokumentumok alapján megállapítottam, hogy a hivatkozott méréseket 2007 novemberében az ÁNTSZ Heves Megyei Kémiai Laboratóriuma, 2011 októberében a Laboratórium Kft. Heves Megyei Kémiai Laboratóriuma, 2013 szeptemberében pedig az Akusztika Mérnöki Iroda Kft. végezte.

A 2007-es és a 2011-es mérési jegyzőkönyvekben rögzítették, hogy a vizsgált légszennyező anyagok átlagkoncentrációja egyetlen mérési ponton sem haladta meg a hivatkozott rendeletben előírt határértékeket. A 2011-es jegyzőkönyvben azt is megállapították, hogy a vizsgált légszennyező anyagok együttes (ún. additív) hatása egyetlen mérési ponton sem érte el, illetve haladta meg a megengedett értéket.

A legrészletesebb – munkahelyi levegő mintavétel/mérésről szóló jegyzőkönyv – 2013 szeptemberében készült. A jegyzőkönyv tartalmazza, hogy a fogvatartotti tűzöde üzemben a lábballal gallérjának és fej-bélésének elszívó fülkében történő fűjása során az alkalmazott ragasztóanyagból szerves vegyületek kerülhetnek a munkahelyi légtérbe, melyek a fűjást végző munkavállalókat terhelik. A mintavételi tervet a megbízó (a kft.) elvárásainak megfelelően alakították ki úgy, hogy a mérési eredmények alapján el lehessen dönteni, hogy a munkahelyek kialakítása megfelel-e a munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről szóló 3/2002. (II. 8.) SzCsM-EüM rendelet követelményeinek.⁷ A mintavételeket az üzemterületek kijelölt területein, illetve a megbízó által kijelölt munkavállalókon, személyi mintavétellel végezték.

A személyi mintavétel keretében a fogvatartotti tűzöde üzemben cipőgallér ragasztást végző panaszos is érintett volt. A mérés eredményeként megállapították, hogy „a vizsgált ragasztó fűjás területeken alacsony a munkahelyi légtérbe kerülő szerves oldószerek átlagkoncentrációja. A szennyező, szerves vegyületek additív hatása szintén nem közelíti meg a megengedett határértéket. A mérési eredmények szerint a munkahelyek megfelelnek a 3/2002. (II. 8.) SzCsM-EüM rendelet és a 25/2000. (IX. 30.) EüM-SzCsM rendelet előírásainak.” A jegyzőkönyv végén megjegyezték, hogy „a mérési eredmények a vizsgálat időpontjára, és a vizsgálat idején – a megbízó elmondása alapján – átlagos üzemmenetben végzett munkafolyamatokra érvényesek.”

Az országos parancsnok válaszáat követően – tekintettel arra, hogy a munkahelyek kémiai biztonságáról szóló 25/2000. (IX. 30.) EüM-SzCsM rendeletben foglaltak betartását a népegészségügyi intézet ellenőrzi – 2014. március elején felkértem a Nógrád Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szervének a vezetőjét, hogy a panaszban foglaltakat *be nem jelentett ellenőrzés* keretében vizsgálja ki.

⁶ Ebben a jegyzőkönyvben rögzítették, hogy „a szerves anyagok és di-izocianátok additív hatása a megengedett határérték 1-2%-a körül van.”

⁷ 6. § (1) bekezdés

A népegészségügyi szakigazgatási szervet vezető megyei tisztifőorvos tájékoztatása szerint hatóságuk csak más hatóság jogszabályban meghatározott jogkörét nem érintve ellenőrizheti a hivatkozott EüM-SzCsM rendeletben foglaltak betartását,⁸ ezért – hatáskörük részbeni hiányát megállapítva – a panaszt, mint közérdekű bejelentést áttették a Nógrád Megyei Kormányhivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szervéhez, és közös ellenőrzés lefolytatására tettek javaslatot.

Az illetékes munkavédelmi és munkaügyi szerv vezetője haladéktalanul tájékoztatta a népegészségügyi szerv vezetőjét a hatáskörének hiányáról, és a panaszt áttette a büntetés-végrehajtás országos parancsnokságához. Az országos parancsnok pedig arról tájékoztattott, hogy a panaszüggyel kapcsolatban a korábbi levelében foglalt álláspontját fenntartja.

Az illetékes *népegészségügyi szerv* 2014. március 31-én *kémiai biztonsági ellenőrzést* végzett a kft. telephelyén, melynek során vizsgálták a veszélyes anyaggal végzett tevékenység bejelentésének meglétét, a felhasznált veszélyes anyagokról a magyar nyelvű biztonsági adatlapok rendelkezésre állását, a veszélyes anyagok jogszabálynak megfelelően való címkézését, tárolási körülményeit, valamint a veszélyes anyaggal végzett tevékenységgel kapcsolatban készített kémiai kockázatértékelést. Az ellenőrzés eredményeként feltárt hiányosságok megszüntetésére végzésben hívták fel a kft.-t (4 db veszélyes anyagnak csak idegen nyelvű biztonsági adatlapja volt a helyszínen, 3 db veszélyes anyagon csak idegen nyelvű címke szerepelt).

A megyei tisztifőorvos arról is tájékoztattott, hogy – kérésemmel ellentétben – *nem állt módjukban be nem jelentett ellenőrzést tartani*, mert csak előzetesen egyeztetett időpontban végezhetnek ellenőrzést a bv. intézetek területén.

A vizsgálat megállapításai

1. A hatásköröm tekintetében

Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése értelmében az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint a hatóság tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az Ajbt. 18. § (1) bekezdés f) pontja alapján a rendvédelmi szerv az alapvető jogok biztosa által vizsgálható hatóságnak minősül. A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 1. § (5) bekezdés d) pontja szerint a büntetés-végrehajtási szervezet rendvédelmi szerv.⁹

2. Az érintett alapvető jogok tekintetében

Az Alaptörvény B) cikke a korábbi Alkotmánnyal egyezően rögzíti a *jogállamiság elvét*. Az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy a jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket.¹⁰

⁸ 25/2000. (IX. 30.) EüM-SzCsM rendelet 13. § (1) bekezdés

⁹ 1995. évi CVII. törvény a büntetés-végrehajtási szervezetről: 1. § (1) A büntetés-végrehajtási szervezet (a továbbiakban: bv. szervezet) a külön törvényben meghatározott szabadság-elvonással járó büntetéseket, intézkedéseket, büntetőeljárású kényszerintézkedéseket, a szabálysértési elzárást, a szabadságvesztésből szabadultak utógondozásával, az utógondozás keretében végzett börtönpártfogolási tevékenységgel és a feltételes szabadságra bocsátással összefüggésben elrendelt pártfogó felügyelői vélemény elkészítésével, valamint a feltételes szabadság tartamára törvény alapján fennálló vagy elrendelt pártfogó felügyelettel kapcsolatos pártfogó felügyelői feladatokat végrehajtó állami, fegyveres rendvédelmi szerv. 2. § (5) Az Országos Parancsnokság, a büntetés-végrehajtási intézetek és intézmények, továbbá a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdasági társaságok és költségvetési szervek (a továbbiakban együtt: bv. szervek) jogi személyek.

¹⁰ 56/1991. (XI. 8.) AB határozat

Az Alkotmánybíróság a jogállam nélkülözhetetlen elemeként határozza meg a *jogbiztonságot*, ami az állam – és elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. Vagyis a jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is.¹¹

Az Alaptörvény XX. cikke deklarálja a „*testi és lelki egészséghez való jogot*.”¹² Alkotmánybíróság a testi és lelki egészség kifejezést a 43/2005. (XI. 14.) határozatában olyan testi és szellemi állapotnak tekintette „amely lehetővé teszi a társadalomban való minél hosszabb és testi-lelki gondoktól mentes életet”. Az egészséghez való jog szélesebb jelentéssel bír annál, hogy csupán az egészségügyi ellátáshoz való jogra vonatkozzék, így magában foglalja az olyan intézkedések és körülmények alkotmányos védelmét is, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy az egyén a társadalomban ténylegesen minél hosszabb ideig testi és lelki gondoktól mentes életet élhessen. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a (lehető legmagasabb szintű) testi és lelki egészséghez való jogként meghatározott követelmény az államnak azt az alkotmányos kötelezettségét jelenti, hogy a nemzetgazdaság teherbíró képességéhez, az állam és a társadalom lehetőségeihez igazodva olyan gazdasági és jogi környezetet teremtsen, amely a legkedvezőbb feltételeket biztosítja a polgárok egészséges életmódjához, életviteléhez.

Az egészséghez való jog önmagában alanyi jogként értelmezhetetlen, olyan állami kötelezettségként fogalmazódik meg, amely magában foglalja azt a kötelezettséget, hogy a törvényhozó a testi és lelki egészség bizonyos területein alanyi jogokat határozzon meg. Az Alaptörvény szerint az állam e jog érvényesülését – többek között – a *munkavédelem* és az egészségügyi ellátás *megszervezésével* segíti elő.

3. *A vizsgálat eredményében*

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) 1. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy „a Magyarországon munkát végzőknek joguk van a biztonságos és egészséges munkafeltételekhez.” A törvény értelmében az állam – a munkavállalók és a munkáltatók érdekképviseleti szerveivel egyeztetve – meghatározza az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés alapvető követelményeit, irányítási és ellenőrzési intézményeit.¹³ A törvény 3. §-a szerint „az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok megtartását az állam az erre a célra létrehozott felügyeleti szerveivel segíti és ellenőrzi.” Az állam hatósági tevékenység keretében, a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvény (Ket.) szerinti eljárási rendben elősegíti és ellenőrzi a munkavédelemre vonatkozó szabályok végrehajtását.¹⁴

Az állam külön szervezetrendszer hozott létre a munkavédelem hatósági felügyeletére: a Nemzeti Munkaügyi Hivatal keretében működő munkavédelmi és munkaügyi igazgatóságot, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok szakigazgatási szerveként funkcionáló munkavédelmi és munkaügyi felügyelősegeket. A munkavédelmi hatóság jogköre meglehetősen széles: 50 ezertől 10 millió Ft-ig terjedő munkavédelmi bírságot szabhat ki, valamint a törvényben meghatározott intézkedéseket – pl. a kifogásolt munkavégzéstől eltiltás, tevékenység, illetve üzem(rész) működésének felfüggesztése – foganatosíthatja.¹⁵

¹¹ 9/1992. (I. 30.) AB határozat

¹² A korábbi Alkotmány a „lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez való jogot” rögzítette.

¹³ Mvt. 2. § (1) bekezdés

¹⁴ Mvt. 16. § a) pont (lásd a törvény VII. fejezetét.)

¹⁵ Mvt. 82. §, 84. §

A munkavédelemre vonatkozó szabályok megtartásának elősegítését, valamint ellenőrzését tehát az Mvt. alapján a munkavédelmi hatóság látja el, ugyanakkor a hatóság jogköre nem terjed ki a rendvédelmi szervekre.¹⁶

A 373/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet értelmében „a Kormány a büntetés-végrehajtási intézetek és intézmények, továbbá a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdálkodó szervezetek vonatkozásában az elsőfokú munkavédelmi hatósági jogkör gyakorlójaként, országos illetékességgel a büntetés-végrehajtás országos parancsnokát jelöli ki.”¹⁷

Az 1979. évi 11. tvr. (Bv. tvr.) mindössze azt rögzíti, hogy „gondoskodni kell az egészséges és biztonságos munkavégzésről.”¹⁸

A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés szabályairól szóló 1-1/71/2012. (X. 8.) OP intézkedése szerint a munkavédelmi szervezet kétszintű ellátási rendszerű: 1. A BVOP munkavédelmi főfelügyelője látja el a bv. szervnél a szakirányítási és szakfelügyeleti feladatokat; 2. a bv. szerv munkavédelmi felügyelője hajtja végre az adott szervnél a munkavédelmi teendőket.

Az intézkedés a munkavédelmi tárgyú panaszok kivizsgálásának szabályait, illetve a munkavédelmi főfelügyelő feladatainak részletesebb leírását nem tartalmazza.

Az országos parancsnoktól kapott tájékoztatás és a csatolt dokumentumok alapján az állapítható meg, hogy az országos parancsnok által hivatkozott méréseket a kft. megbízása alapján, előre egyeztetett időpontokban – vélhetően ideális munkakörülmények/feltételek mellett – végezték el az erre felkért laboratóriumok. A 2013 szeptemberében végzett mérésről készült jegyzőkönyv rögzítette is, hogy a mérési eredmények a vizsgálat időpontjára, és a vizsgálat idején – a megbízó elmondása alapján – átlagos üzemmenetben végzett munkafolyamatokra érvényesek. A rendelkezésemre álló információk szerint – a kft. saját kezdeményezésére elvégzett méréseken kívül – külső szervek semmilyen munkavédelmi ellenőrzést (vizsgálatot, mérést) nem tartottak a kft.-nél.

Az illetékes népegészségügyi szerv – az országos parancsnoktól kapott tájékoztatásnak megfelelő kérelemmel ellentétben – nem tarthatott be nem jelentett kémiai biztonsági ellenőrzést a kft.-nél, csak előre bejelentett vizsgálatot tudott végezni. Tekintettel arra, hogy az előzetes értesítés veszélyeztetheti a helyszíni ellenőrzés eredményességét, minden bv. szervnek biztosítania kellene az előre be nem jelentett ellenőrzések lefolytatásának a lehetőségét.

A 373/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet rögzíti, hogy a Kormány az elsőfokú munkavédelmi hatósági jogkör gyakorlójaként, országos illetékességgel a bv. országos parancsnokát jelöli ki. Ebből egyértelműen az következik, hogy a bv. országos parancsnoka a munkavédelmi hatóság – Mvt.-ben és egyéb jogszabályokban meghatározott – jogköreit jogosult és köteles gyakorolni, vagyis köteles – a Ket. szerinti eljárási rendben, saját hatáskörben – kivizsgálni a hozzá érkezett munkavédelmi tárgyú bejelentéseket (panaszokat). A fogvatartottak figyelmét pedig – munkavédelmi oktatás keretében – fel kell hívni a panasztétel lehetőségére.

Mindezekre tekintettel vizsgálatom eredményeként megállapítom, hogy a bv. szerv eljárása, valamint a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának mulasztása visszásságot okozott a kft.-nél foglalkoztatott panaszos és társai testi és lelki egészséghez való jogával összefüggésben.

¹⁶ Mvt. 81. § (1) bekezdés és 86. § (1) e) pont: A 86. § (2) bekezdése alapján „az (1) bekezdés e) pontjában említett szervek tekintetében külön jogszabály rendelkezik a munkavédelmi hatósági tevékenység ellátásáról.”

¹⁷ 373/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdés

¹⁸ Bv. tvr. 45. § (2) bekezdés: A 2015. január 1-jétől hatályos új Bv. kódex szerint pedig „a munkáltató köteles az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit a jogszabályokban előírtak szerint biztosítani.” (220. § (1) bekezdés)

Vizsgálatom során az alábbi problémát is észleltem: Az Mvt. az értelmező rendelkezései között rögzíti, hogy „e törvény alkalmazásában [...] *fokozott expozíció*: a munkavállaló szervezetében a munkavégzés során, a foglalkozás gyakorlása közben vagy azzal összefüggésben a külön jogszabályban meghatározott biológiai határértékeket meghaladó koncentrációja vagy mértéke, illetve zaj esetében 4000 Hz-en a 30 dB halláscsökkenés mindkét fülön.”¹⁹

Ez a mondat nyelvtanilag értelmezhetetlen, hiányzik a definícióból, hogy minek a koncentrációja vagy mértéke a fokozott expozíció, ezért – a jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelményére is tekintettel – *felhívom a nemzetgazdasági miniszter figyelmét a törvényi definíció hiányosságára.*

Intézkedésem

Az alapvető joggal összefüggő visszasság orvoslása érdekében az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján *kezdeményezem a büntetés-végrehajtás országos parancsnokánál, hogy a szervezett munkavégzés keretében foglalkoztatott fogvatartottak munkavédelmi tárgyú panaszait minden esetben saját hatáskörben, elsőfokú munkavédelmi hatóságként vizsgálja ki, valamint gondoskodjon arról, hogy az irányítása alá tartozó bv. szerveknél tegyék lehetővé az illetékes népegészségügyi szakigazgatási szervek számára be nem jelentett ellenőrzések lefolytatását.*

Budapest, 2014. október

Székely László sk.

Melléklet: Az alkalmazott jogszabályok

1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről (Mvt.):

1. § (1) E törvény alkalmazásában munkavédelem: a szervezett munkavégzésre vonatkozó munkabiztonsági és munkaegészségügyi követelmények, továbbá e törvény céljának megvalósítására szolgáló törvénykezési, szervezési, intézményi előírások rendszere, valamint mindezek végrehajtása. A munkaegészségügy a munkahigiéne és a foglalkozás-egészségügy szakterületeit foglalja magában.
- (2) A Magyarországon munkát végzőknek joguk van a biztonságos és egészséges munkafeltételekhez.
2. § (1) Az állam – a munkavállalók és a munkáltatók érdekképviselői szerveivel egyeztetve – meghatározza az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés alapvető követelményeit, irányítási és ellenőrzési intézményeit, valamint kialakítja az egészség, a munkavégző képesség megóvására, a munkabiztonságra és a munkakörnyezetre vonatkozó nemzeti politikáját, amelynek megvalósulását időszakonként felülvizsgálja.
- (2) A munkáltató felelős az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért. A munkavállalók munkavédelmi kötelezettségei nem érintik a munkáltató felelősségét. A munkáltatói feladatok teljesítésével összefüggésben keletkező költségeket és egyéb terheket nem szabad a munkavállalóra hárítani.
- (3) Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményei megvalósításának módját – a jogszabályok és a szabványok keretein belül – a munkáltató határozza meg.
3. § Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok megtartását az állam az erre a célra létrehozott felügyeleti szerveivel segíti és ellenőrzi.
9. § (1) A törvény hatálya – a (2)-(3) bekezdésekben megállapított kivételekkel – kiterjed minden szervezett munkavégzésre, függetlenül attól, hogy az milyen szervezeti vagy tulajdoni formában történik.

¹⁹ Mvt. 87. § 1/E. pont

(3) Rendkívüli munkavégzési körülmények esetére (pl. mentési, katasztróaelhárítási tevékenységek), illetve a rendvédelmi szerveknél, az Országgyűlési Őrségnél, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatoknál, a katasztrófavédelem szerveinél munkavégzésre irányuló jogviszonyban, szolgálati viszonyban, a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál szolgálati viszonyban kifejtett munkatevékenységre a feladatkörében érintett miniszter – az Országgyűlési Őrség tekintetében a rendészetért felelős miniszter – által kiadott külön jogszabály e törvény figyelembevételével kivételesen indokolt esetben eltérő követelményeket, eljárási szabályokat állapíthat meg az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozóan.

16. § Az állam hatósági tevékenység keretében, a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvény szerinti eljárási rendben – a VII. Fejezetben meghatározottak szerint –

a) elősegíti és ellenőrzi a munkavédelemre vonatkozó szabályok végrehajtását;

54. § (2) A munkáltatónak rendelkeznie kell kockázatértékeléssel, amelyben köteles minőségileg, illetve szükség esetén mennyiségileg értékelni a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatokat, különös tekintettel az alkalmazott munkaeszközökre, veszélyes anyagokra és keverékekre, a munkavállalókat érő terhelésekre, valamint a munkahelyek kialakítására. A kockázatértékelés során a munkáltató azonosítja a várható veszélyeket (veszélyforrásokat, veszélyhelyzeteket), valamint a veszélyeztetettek körét, felbecsüli a veszély jellege (baleset, egészségkárosodás) szerint a veszélyeztetettség mértékét. A kockázatértékelés során az egészségvédelmi határértékkel szabályozott kóroki tényező előfordulása esetén munkahigiénés vizsgálatokkal kell gondoskodni az expozíció mértékének meghatározásáról.

81. § (1) A munkavédelemre vonatkozó szabályok megtartásának elősegítését, valamint ellenőrzését a munkavédelmi hatóság látja el.

(3) A munkavédelmi hatóság tájékoztatással és tanácsadással segíti a munkáltatókat és munkavállalókat, a munkavédelmi képviselőket, továbbá az érdekképviselőket, hogy azok a munkavédelemmel kapcsolatos jogaikat gyakorolhassák, és kötelezettségeiket teljesíthessék.

(4) A munkavédelmi hatóság ellenőrzése kiterjed

a) a munkáltatók és munkavállalók egészségét nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel kapcsolatos feladatainak és kötelezettségeinek teljesítésére, ideértve a foglalkozás-egészségügyi szolgálatok munkavédelmi feladatainak megvalósítását is;

b) a munkahelyek létesítésére, a munkaeszközök üzemeltetésére, az alkalmazott technológiákra és anyagokra, valamint az egyéni védőeszközökre vonatkozó követelmények érvényesítésére;

c) a munkabalesetek, foglalkozási megbetegedések és fokozott expozíciós esetek kivizsgálására, bejelentésére, nyilvántartására, valamint megelőzésére tett intézkedésekre.

(5) A munkavédelmi hatóság jogosult az ellenőrzése során feltárt hiányosságok megszüntetése érdekében e törvényben és külön jogszabályban meghatározott intézkedés és felelősségre vonás alkalmazására.

86. § (1) A munkavédelmi hatóság hatósági jogköre nem terjed ki

b) a kémiai biztonsággal összefüggő feladatok végrehajtására, kivéve a munkájuk során veszélyes anyagokkal és veszélyes keverékekkel kapcsolatos expozícióban foglalkoztatott munkavállalók egészsége és biztonsága védelmét biztosító feladatokra, előírások ellenőrzésére,

e) a honvédségi szervezetekre, a honvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztérium vagyonkezelésében lévő területen honvédelmi érdeket is szolgáló telepített munkahelyre, illetve ideiglenes építési munkahelyre, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálatra, azon gazdasági társaságokra, amelyeknél a tulajdonosi jog gyakorlója a honvédelemért felelős miniszter, továbbá a rendvédelmi szervekre, az Országgyűlési Őrségre és az önkormányzati tűzoltóságra.

(2) Az (1) bekezdés e) pontjában említett szervek tekintetében külön jogszabály rendelkezik a munkavédelmi hatósági tevékenység ellátásáról.

87. § E törvény alkalmazásában:

1/E. Fokozott expozíció: a munkavállaló szervezetében a munkavégzés során, a foglalkozás gyakorlása közben vagy azzal összefüggésben a külön jogszabályban meghatározott biológiai határértékeket meghaladó koncentrációja vagy mértéke, illetve zaj esetében 4000 Hz-en a 30 dB halláscsökkenés mindkét fülön.

9. *Szervezett munkavégzés:* a munkaviszonyban – ide nem értve a természetes személy munkáltató háztartásában egyszerűsített foglalkoztatás keretében történő munkavégzést –, a közfoglalkoztatási, a kormányzati szolgálati, közszolgálati, a közalkalmazotti jogviszonyban, a bírói szolgálati

viszonyában, az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyában, az ügyészségi szolgálati viszonyban, szövetkezeti tagság esetén a munkaviszony jellegű jogviszonyban, a szakképző iskolákban a tanulói jogviszony keretében a szakmai képzési követelmények teljesülése során, továbbá a tanulószerveződés alapján, a hallgatói jogviszonyban a gyakorlati képzés során, az előzetesen letartóztatottként vagy elítéltként végzett munka, a szabálysértési eljárás során alkalmazott közérdekű munka, valamint a büntetőügyben kiszabott közérdekű munka, a honvédségi szervezeteknél, a honvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztérium vagyongazdálkodásában lévő területen honvédelmi érdeket is szolgáló telepített munkahelyen, illetve ideiglenes építési munkahelyen, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálatnál, valamint azon gazdasági társaságoknál, amelyeknél a tulajdonosi jog gyakorlója a honvédelemért felelős miniszter, a rendvédelmi szerveknél, az Országgyűlési Őrségnél, az önkormányzati tűzoltóságoknál szolgálati jogviszonyban végzett munka, valamint a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvény szerinti közérdekű önkéntes tevékenység, és a munkáltató által szervezett (kezdeményezett, irányított vagy jóváhagyott) társadalmi munka.

2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról (2015. január 1-jétől hatályos):

220. § (1) A munkáltató köteles

a) az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit a jogszabályokban előírtak szerint biztosítani,

1979. évi 11. törvényerejű rendelet a büntetések és az intézkedések végrehajtásáról (Bv. tvr.):

36. § (1) Az elítélt jogosult

a) a higiéniai feltételeknek megfelelő egészséges elhelyezésre, az egészségi állapotának és a szabadságvesztés végrehajtása alatti tevékenységének megfelelő élelmezésre, egészségügyi ellátásra;

44. § (1) Az elítéltek munkáltatása a szabadságvesztés végrehajtásának fontos része. Célja az, hogy elősegítse az elítélt testi és szellemi erejének fenntartását, lehetőséget adjon a szakmai gyakorlatosság megszerzésére és fejlesztésére, és ezáltal megkönnyítse, hogy a szabadulása után a társadalomba beilleszkedjenek.

(2) Az elítéltet a büntetésvégrehajtási intézet adottságainak megfelelően kell társadalmilag hasznos munkával foglalkoztatni.

(3) A munka kijelölésénél figyelembe kell venni az elítélt testi és szellemi képességeit, lehetőség szerint a szakmai képzettségét és érdeklődését is.

(4) Az elítéltet munkával a büntetés-végrehajtási intézet vagy az e célra alapított gazdálkodó szervezet foglalkoztatja.

45. § (1) Az elítéltnak a munkavégzéssel kapcsolatos jogaira és kötelezettségeire a munkajog általános rendelkezései az irányadók, a büntetésvégrehajtás sajátosságaiból fakadó eltérésekkel.

(2) Gondoskodni kell az egészséges és biztonságos munkavégzésről.

6/1996. (VII. 12.) IM rendelet a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól:

106. § (1) A munkáltató köteles

a) az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeit a jogszabályokban előírtak szerint biztosítani;

373/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet a munkavédelmi hatósági feladatokat ellátó egyes szervek kijelöléséről:

2. § (1) A Kormány a büntetés-végrehajtási intézetek és intézmények, továbbá a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdálkodó szervezetek vonatkozásában az elsőfokú munkavédelmi hatósági jogkör gyakorlójaként, országos illetékességgel a büntetés-végrehajtás országos parancsnokát jelöli ki.

323/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet a Nemzeti Munkaügyi Hivatalról és a szakmai irányítása alá tartozó szakigazgatási szervek feladat- és hatásköréről:

1. § A Nemzeti Munkaügyi Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) irányítása alá tartozó, központi hivatalként működő központi költségvetési szerv.
3. § (1) A munkavédelmi és munkaügyi igazgatóság a Hivatalnak önálló feladat és hatáskörrel rendelkező szervezeti egysége.
- (2) A Kormány a munkavédelemmel és a munkaügyi hatósági tevékenységgel kapcsolatos közigazgatási feladatok ellátására munkavédelmi és munkaügyi hatóságként a munkavédelmi és munkaügyi igazgatóságot, továbbá a fővárosi és megyei kormányhivatalok munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervét (a továbbiakban: munkavédelmi és munkaügyi felügyelőség) jelöli ki.
17. § (1) A munkavédelmi és munkaügyi igazgatóság, továbbá a munkavédelmi felügyelőségek, illetve munkavédelmi felügyelők ellátják az általános munkavédelmi hatósági feladatokat. A munkavédelmi feladatok ellátása kiterjed a munkabiztonság és a munkaegészségügy hatósági feladataira. A munkavédelmi felügyelő a munkavédelmi felügyelőség illetékességi területén valamennyi munkahelyen ellenőrzést tarthat, függetlenül a foglalkoztató székhelyétől és telephelyétől.
- (3) A munkavédelmi felügyelőségek gyakorolják az Mvt. 81. §-ában meghatározott feladat- és hatásköröket. Ellátják továbbá mindazon hatósági ellenőrzési feladatokat, amelyeket külön jogszabály nevesítve feladat- és hatáskörükbe utal.

70/2011. (XII. 30.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi szervek munkavédelmi feladatai, valamint foglalkozás-egészségügyi tevékenysége ellátásának szabályairól:

1. § E rendelet hatálya

- a) a belügyminiszter által irányított rendvédelmi szervekre, az önkormányzati tűzoltóságokra, (a továbbiakban együtt: rendvédelmi szerv),
  - b) a rendvédelmi szervek hivatásos szolgálati jogviszonyban, kormányzati szolgálati jogviszonyban, közszolgálati jogviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban, közfoglalkoztatási jogviszonyban vagy munkaviszonyban álló állományának minden szervezett tevékenységére,
  - c) a tűzoltás és a műszaki mentés, az ezekre való felkészülés, továbbá a készségi szolgálat ellátása során a főfoglalkozású létesítményi tűzoltóságokra, a hatósági jogkörre vonatkozó rendelkezések kivételével, továbbá
  - d) a rendkívüli munkavégzési körülmények esetén a feladat végrehajtásába bevont külső személyekre, a polgári védelmi kötelezettség alapján szolgálatot teljesítő személyekre, valamint a rendészeti szakközépiskolák tanulóira és hivatásos állomány tagjaira és a munkavállalókra (a továbbiakban együtt: személyi állomány)
- terjed ki.

2/1999. (II. 11.) IM rendelet az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés szabályairól, valamint a foglalkozás-egészségügyi szolgálatról a büntetés-végrehajtási szervezetnél:

1. § E rendeletet kell alkalmazni a büntetés-végrehajtási szervezeten (a továbbiakban: bv. szervezet) belül működő minden büntetés-végrehajtási szervnél (a továbbiakban: bv. szerv) foglalkoztatott fogvatartott szervezett munkavégzésére és szervezett tevékenységére.
2. § E rendelet alkalmazásában
- a) *fogva tartott*: a szabadságvesztésre vagy elzárásra ítélt, az előzetesen letartóztatott és a szabálysértési elzárást büntetés-végrehajtási intézetben töltő személy;
6. § (1) Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeinek meglétét a bv. szerv vezetője munkavédelmi szemle során köteles ellenőrizni.
- (2) Munkavédelmi szemlét a bv. szerv vezetője által kijelölt személyekből álló szemlebizottság legalább negyedévenként tart.
- (3) A bv. szerv vezetője évente legalább egy alkalommal köteles az összes munkahelyen a szemlebizottság vezetőjeként munkavédelmi szemlét tartani. A többi szemlét a bv. szerv gazdasági (műszaki) vezetője vezeti.

25/2000. (IX. 30.) EüM-SzCsM együttes rendelet a munkahelyek kémiai biztonságáról:

1. § E rendelet célja a munkahelyen jelen lévő vagy a munkafolyamat során felhasznált veszélyes anyagok és veszélyes keverékek expozíciójából eredő egészségi és biztonsági kockázatok elkerüléséhez vagy csökkentéséhez szükséges minimális intézkedések meghatározása.
2. § (1) E rendelet hatálya – a (2)-(3) bekezdésekben foglalt kivétellel – kiterjed minden olyan tevékenységre, amelynek során az Mvt. szerinti szervezett munkavégzés keretében foglalkoztatott, illetve a munkavégzés hatókörében tartózkodó személyt (a továbbiakban: munkavállaló) veszélyes anyag és veszélyes keverék hatása érheti.
5. § (1) A munkáltató köteles a veszélyes anyagok munka közbeni alkalmazásából eredő kockázatokat felkutatni, megbecsülni és értékelni az Mvt. 54. § (2) bekezdésével összhangban. A kockázatbecslést az alábbiak figyelembevételével kell elvégezni
6. § (1) A munkáltató, a veszélyes anyaggal tevékenységet végző munkavállaló egészségének és testi épségének megóvása érdekében, köteles a szükséges megelőző intézkedéseket – az Mvt. 54. §-ának (2) bekezdésére tekintettel – végrehajtani.
12. § (1) A veszélyes anyag expozíciójának kitett munkavállaló orvosi alkalmasságának ellenőrzésére a külön jogszabály előírásait kell alkalmazni.
13. § (1) Az e rendeletben foglaltak betartását a járási népegészségügyi intézet – más hatóság jogszabályban meghatározott jogkörét nem érintve – ellenőrzi.
(2) Ezen ellenőrzési tevékenységet a járási népegészségügyi intézet a Honvédelmi Minisztérium felügyelete alá tartozó honvédelmi intézmények vonatkozásában annak szakhatóságával együttműködve látja el.

3/2002. (II. 8.) SzCsM-EüM rendelet a munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről:

6. § (1) Zárt munkahelyeken biztosítani kell az elegendő mennyiségű és minőségű, egészséget nem károsító levegőt, figyelembe véve az alkalmazott munkamódszereket és a munkavállalók fizikai megterhelését. Ahol a munkahelyek légtérét gázok, gőzök, aeroszolok, porok (rostok) szennyezhetik, ott a vonatkozó jogszabályokban foglalt követelményeket figyelembe kell venni.

30/2003. (VII. 18.) IM-ESzCsM együttes rendelet a büntetés-végrehajtási szervek tevékenységével kapcsolatos közegészségügyi követelményekről, a közegészségügyi feladatok ellátásának, valamint az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatlal való együttműködés rendjéről:

1. § A rendelet hatálya kiterjed
  - c) a büntetés-végrehajtási intézetekben (a továbbiakban: bv. intézet) a szabadságelvonással járó büntetéseket, intézkedéseket, büntetőeljárású kényszerintézkedéseket, szabálysértés miatt megállapított elzárást, továbbá idegenrendészeti őrizetet töltő személyekre (a továbbiakban: fogva tartott), a fogva tartással összefüggő tevékenységekre.
2. § A bv. szervek tevékenysége során biztosítani kell a személyi állomány és a fogva tartottak elhelyezésére, ellátására szolgáló épületek, szolgálati és munkahelyek, egyéb létesítmények tervezése, építése, működése, üzemelése, a közlekedési eszközök használata során a közegészségügyi rendelkezések megtartását, az ehhez szükséges feltételrendszer megteremtését. A fogva tartottak elhelyezésére és ellátására vonatkozóan a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet előírásait is figyelembe kell venni.
3. § A környezet- és település-egészségügyi követelmények terén:
  - a) a bv. szerveknél és környezetükben a talaj, a levegő és az ivóvíz tisztaságát a tevékenység nem veszélyeztetheti. A szennyvíz elvezetésére, a hulladékok, veszélyes hulladékok és a szemét gyűjtésére, tárolására, eltávolítására a külön jogszabályi előírások szerint kerülhet sor;
  - b) a bv. intézeteket tisztán kell tartani, biztosítani kell az emberi tartózkodásra szolgáló helyiségek előírásoknak megfelelő természetes és mesterséges szellőzését, megvilágítását, fűtését, a levegőminőségi normák betartását, a tisztálkodási lehetőségeket, a személyi higiénéhez szükséges egyéb feltételeket;
  - c) a sugárzó anyagokkal, a sugárzást kibocsátó berendezésekkel, a nem ionizáló sugárzással, az elektromos és mágneses erőkkel kapcsolatos, külön jogszabályban előírt közegészségügyi követelményeket érvényesíteni kell;

- d)* a kémiai biztonság körébe tartozó, a veszélyes anyagokkal és készítményekkel, ideértve a veszélyes anyagok és készítmények beszerzésével, tárolásával, felhasználásával kapcsolatos eljárást is, a külön jogszabályban előírt közegészségügyi követelményeket be kell tartani.
- 8. §** (1) A bv. szervek tevékenységének közegészségügyi-járványügyi ellenőrzését – a 9. §-ban foglalt kivétellel – a megyei népegészségügyi szakigazgatási szerv végzi.
- (2) Az első fokú eljárás a megyei népegészségügyi szakigazgatási szerv hatáskörébe tartozik.
- (4) A közegészségügyi feladatok ellátásában és a közegészségügyi viszonyok ellenőrzésében
- a)* az Egészségügyi Főosztály, valamint
- b)* a bv. intézetek orvosai közreműködnek.
- 9. §** (1) Az Egészségügyi Főosztály gyakorolja a büntetés-végrehajtási szervezet fegyveres rendvédelmi szerv jellegéből adódó szolgálati feladatok, illetve – a fogva tartottak elhelyezését nem szolgáló – létesítmények, így különösen a fegyverszobák, fegyverraktárak, biztonsági rendszert kezelő központ, a biztonsági osztály elhelyezési területei közegészségügyi felügyeletét, ellenőrzi és elemzi a büntetés-végrehajtási feladatok ellátása során jelentkező sajátos fizikai, kémiai és biológiai természetű egészségkárosító kockázati tényezők hivatásos állományra gyakorolt hatását.
- 10. §** (1) A bv. intézet orvosa szolgálati helyén ellenőrzi
- d)* a munkahelyek egészségre és testi épségre gyakorolt hatását.
- 11. §** (1) A személyi állomány és a fogva tartottak egészségvédelméért, ezen belül az egészséges szolgálati, illetve munkafeltételek megvalósításáért, a közegészségügyi követelmények betartásáért illetékességi területén a bv. szerv vezetője felelős.
- (2) Az ellenőrzött bv. szerv vezetője a feltárt hiányosságok megszüntetésére intézkedik. Ha az ellenőrzésen észlelt és jegyzőkönyvbe foglalt közegészségügyi hiányosság megszüntetése a létesítmény nagyságához és a bv. szerv anyagi lehetőségéhez mérten jelentős kiadást igényel, a bv. szerv vezetője az országos parancsnoknak előterjesztést készít.